

by o žalobě zahájil zákonné řízení, netýká se toto rozhodnutí procesních zájmů žalovaného, jemuž žaloba ještě vůbec nebyla doručena a jenž podle druhého odstavce §u 239 c. ř. s. má ohlásiti ony námitky teprve při prvním roku, nikoliv v dovolacím rekursu proti řečenému usnesení rekursního soudu. Jelikož jde o rozhodnutí ve smyslu druhého odstavce §u 427 c. ř. s., nemá se usnesení rekursního soudu vůbec doručiti žalovanému, který tedy k podání dovolacího rekursu ani není formálně oprávněn. (Viz Dr. Neumann. komentář k c. ř. s., 1914, str. 1319 a rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu ve Vídni ze dne 7. března 1900, čís. 3096, Právnik 1902, str. 21). V případě, o něž jde, doručil soud své stolice žalované obci usnesení rekursního soudu snad proto, že tento, ačkoliv spor vůbec ještě nebyl zahájen ve smyslu §u 232 c. ř. s., uložil žalované náhradu útrat, a proto nelze jí upřiti formálního oprávnění k podání dovolacího rekursu, který ovšem je nepřipustný, a to co do výroku rekursního soudu o útratách podle §u 528 c. ř. s. a jinak proto, že příkaz rekursního soudu, by soud své stolice o žalobě žalované obci ještě nedoručené, zahájil zákonné řízení proti ní, již před doručením žaloby nebylo lze považovati za stranu na sporu účastněnou, vzhledem k ustanovení prvního odstavce §u 230 c. ř. s. neznamená nic jiného, než příkaz, by byl položen rok. Tento příkaz nepodléhá však podle druhého odstavce §u 130 c. ř. s. zvláštnímu prostředku opravnému. (Viz rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 423 a 2108 sb. n. s., Dr. Franz Klein, Vorlesungen über die Praxis des C. P. str. 287 a násl. a Dr. Neumann, Komentář k c. ř. s. k §u 130). Bylo proto dovolací rekurs jako nepřipustný odmítnouti, což podle §§ 523 a 528 c. ř. s. měly učiniti již soudy nižších stolic.

Čís. 7036.

Není neplatnou (nicotnou) úmluva, kterou osoba dávkou z majetku (přírůstku na majetku) povinná postupuje ze zadrženého vkladu jen tu část, která bude svého času příslušným úřadem uvolněna.

Jednotlivé resorty státní správy nejsou samostatnými právníckými osobami.

Československý erár, převzavší peníze u výkonu své činnosti, kterou obstarává poštovním šekovým úřadem, není oprávněn, by provedl započtení s jakoukoliv jinou svou, třeba i veřejnoprávní pohledávkou proti vkladateli. Zadržen-li vklad na kontě poštovního šekového úřadu pro dávkou z majetku, nemůže erár proti vůli vkladatele (jeho postupníka) použiti uvolněné částky ku zaplacení daňové pohledávky proti vkladateli.

(Rozh. ze dne 4. května 1927, Rv I 1491/26.)

Rudolfu M-ovi, obchodníku v K., bylo podle předpisů o zajištění dávkou z majetku u poštovního úřadu šekového v Praze zadrženo 21.793 Kč. Rudolf M. postupní listinou ze dne 29. září 1922 postoupil tuto částku žalující bance. Poštovní úřad šekový vzal tento postup na vědomí a 21.793 Kč k žádosti berního úřadu ze dne 16. října 1924 vy-

dal tomuto úřadu. Tvrdíc, že tato výplata stala se poštovním šekovým úřadem neprávem ohledně 8.096 Kč 30 h, ježto tohoto peníze nebylo použito k zaplacení dávky z majetku, jež byla již plně nahrazena; nýbrž k zaplacení daňových nedoplatků Rudolfa M-a, domáhala se žalující banka na československém eráru zaplacení 8096 Kč 30 h. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e uznal podle žaloby. D ů v o d y: Poštovní šekový úřad v Praze vzal na vědomí postup vkladu Rudolfa M-a postupní listinou ze dne 29. září 1922 proti předpisům prováděcího nařízení čís. 463/20 k odst. 4. § 62 zákona čís. 309/20 a byl jím proto vázán proti žalující bance podle § 1396 obč. zák. Přípisem berního úřadu ze dne 16. října 1924 a přípisem berní správy ze dne 12. ledna 1926 je však zjištěno, že berní úřad vyžádal si od poštovního úřadu šekového celý vklad Rudolfa M-a 21.793 Kč na účet dávky z majetku, ač částky 8096 Kč 30 h nebylo k tomuto účelu potřebí a proto částku tu vyžádal si berní úřad neprávem, neboť není předpisu, který by berní úřady opravňoval k úhradě nedoplatků daňových bez vymáhání cestou exekuční vyžádati si částky, které má poplatník u jiného státního úřadu uloženy k výplatě. Tato částka 8096 Kč 30 h, kterou si berní úřad nad povinnost Rudolfa M-a z dávky majetkové vyžádal od poštovního úřadu šekového v Praze, byla v důsledku postupu ze dne 29. září 1922, jehož přijetím šekový úřad přijal na sebe závazek proti žalující bance, jejím majetkem a proto muselo býti žalobě vyhověno a žalovaná strana k zaplacení této částky žalující bance býti odsouzena. Na tomto stavu věci nic nemění; zda nesprávnost stala se na berním úřadě či na poštovním šekovém úřadě, neboť oba tyto úřady jsou orgány žalované strany a právně uznává se jen jeden československý erár, a nelze proto žalobu zamítnouti z toho důvodu, že žalující strana označila žalovanou stranu nesprávně jako erár poštovní, který samostatnou právnickou osobou není, nýbrž součástí státního eráru celého. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Podle tvrzení žalovaného eráru posoudil prý soud první stolice nesprávně sporný případ po stránce právní, odsoudiv jej, by platil žalující filiálce banky, ač nenabyla na pohledávce patřící Rudolfu M-ovi proti poštovnímu šekovému úřadu žádných práv, poněvadž postup pohledávky té byl právně neúčinným dle čtvrtého odstavce §u 62 nař. z 27. července 1920, čís. 463 sb. z. a n., a, kdyby se byl postup ten stal právem, že nemohl býti odsouzen čsl. poštovní erár, jenž jest žalován, poněvadž soud první stolice uznává jednání poštovního šekového úřadu správným a uvádí, že berní úřad neprávem si zadržel zažalovaný peníz k úhradě nedoplatků daňových Rudolfa M-a, že však, žádaje na šekovém úřadě vydání celého vkladu M-ova, úřad ten vystupoval ve funkci veřejnoprávní jako nositel státní berní výsosti a, zabavil-li snad neprávem část peněz těch k úhradě nedoplatků daňových, nebylo by lze proti němu uplatňovati nárok na zaplacení pořadem práva, ježto tu jde o nárok veřejnoprávní. Odvolací soud neshledává odvolání opodstatněným. Podle §u 62 (4) zák. ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n. (o dávce z majetku) ručí vklady u peněžních ústavů za dávku tu a jest ji jimi podle §u 55 zapraviti tím způsobem, že se převedou na stát, pokud poplatník neprokáže, že dávka

byla zapravena jinakým způsobem nebo zajištěna; převod vkladů provede se k žádosti berního úřadu bez dalšího řízení, jen je třeba o tom vyrozuměti poplatníka. Rozumí se samo sebou, že vklad takový ručí jen do výše dávky nebo nedoplatku jejího (slova: ručí za dávku), takže poplatník může volně disponovati onou jeho částí, jež dávku přesahuje. Zákon nikde nestanoví, že právní jednání ohledně takových vkladů, stížených zákonným právem zástavním pro dávku, byla by vůbec právně bezúčinná a také toho není třeba, neboť toto zástavní právo vázne na věci a přechází s ní na jiného nabyvatele (na př. při převodu nemovitostí). Stanoví-li nař. čís. 463/1920 u §u 62 (4), že »právní jednání ve prospěch osob třetích, která se vztahují na částky vkladů dosud neuvolněné, jsou právně bezúčinná«, lze vykládati tato slova jen tak, že neplatí jednání taková proti eráru, pokud by odporovala jeho zákonnému právu zástavnímu, tedy že právo to lze bez ohledu na ně provésti tím, že se potřebná část vkladu po případě celý převedou na berní erár; jiný výklad odporoval by zákonu čís. 309/1920 a pojmu zákonného práva zástavního. Proto souhlasiti dlužno se žalobkyní, že převod oné části pohledávky M-ovy na ni, pokud jí není třeba k zaplacení dávky z majetku, je přípustný. Nelze však souhlasiti s ní, že poštovní šekový úřad měl na berním úřadě, když žádal na něm převod vkladu, žádati vyúčtování dávky a zadržení onu část, pokud jí nebylo třeba k doplacení dávky, neboť § 62 zák. čís. 309/1920 opravňuje berní úřad, aby si vymohl převod vkladu a je povinen vyúčtovatí jej na dávku jen oproti poplatníku, takže peněžní ústav vklad převádějící není oprávněn jej zadržovati. Není proto nárok žalobní odůvodněn z důvodu v žalobě uplatňovaného, třebaže poštovní šekový úřad uznal pravost postoupené pohledávky (§ 1369 obč. zák.). Leč žalobkyně v přípravném spise opřela svůj nárok o důvod další, totiž, že berní úřad neměl žádati za poukaz vkladu celého, a, učinil-li tak, měl část, již nebylo třeba k doplacení dávky, buď vrátiti poštovnímu šekovému úřadu nebo vyplatiti žalobkyni, to tím spíše, když zemské finanční ředitelství v Praze výnosem ze dne 17. listopadu 1925 vyhovělo žádosti žalobkyně, by přeplatek 8.102 Kč správně (po odečtení 5 Kč 70 h na úrocích z dávky) zažalovaných 8.096 Kč 30 h bylo vráceno, a žalovaný erár jednal i o tomto změněném důvodu žalobním bez námitek (§ 235 c. ř. s.). Jak již řečeno, tato část vkladu nebyla stížena zákonným právem zástavním eráru pro dávku z majetku, berní úřad neměl práva převáděti ji na sebe a, poněvadž mu k této částce nepříslušelo další právo, neměl jí upotřebiti ku placení jiných veřejných platů (daní) M-ových, to tím méně, že na částku postoupenou M-em žalobkyni měla tato nárok jako věřitelka poštovního úřadu šekového. Poměr mezi M-em a berním úřadem byl veřejnoprávním poměrem poplatníka k finančnímu eráru, leč poměr žalobkyně k němu je poměrem soukromoprávním, a, sáhl-li berní úřad do soukromoprávní sféry žalobkyně tím, že si zadržel jí patřící peníz ku zaplacení daní dluhovaných třetím, jde ovšem o nárok, jenž patří na pořad práva soukromého, stejně jako když zabaví se pro pohledávku eráru věc cizí. Poněvadž je takto nárok žalobkyně proti eráru odůvodněn, ježto erár je o peníz ten bezdůvodně obohacen (*conditio sine causa*

§ 1431, 1435 a anal. § 877 obč. zák.), je povinen jej jako obmyslný držitel vrátiti (§§ 1437, 335, 326 obč. zák.) a proto právem vyhověl soud první stolice žalobní žádosti. Žalobkyně neprávem dovolává se §u 1441 obč. zák., neboť v tomto případě nejedná se o započtení, nýbrž o pohledávku proti eráru vůbec.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Odvolací soud správně dovodil, že ani z předpisů §u 62 (4) zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n. ani z předpisů prováděcího nařízení ze dne 27. července 1920 čís. 463 téže sbírky nelze dospěti k závěru, že by byla neplatnou nebo dokonce podle §u 879 obč. zák. nicotnou úmluva stran, kterou osoba dávkou z majetku nebo dávkou z přírůstku na majetku povinná postupuje někomu ze zadržného vkladu jen tu částku, která bude svého času příslušným úřadem uvolněna. Rovněž správně uznali soudové nižších stolic, že samostatnými od sebe různými právníckými osobami nejsou jednotlivé resorty státní správy, takže nelze rozeznávat finanční erár jako samostatnou právníckou osobnost rozdílnou od poštovního eráru; jde vždy o jednu a tutéž právníckou osobnost, totiž o československý erár. Označení žalované strany v rubru žalobním není sice úplně správným, ale, jak již dovodil soud první stolice, nemůže tato okolnost vésti k zamítnutí žaloby. Československý erár, převzav peníze u výkonu své činnosti, kterou obstarává poštovním šekovým úřadem, má po stránce hmotného práva též postavení schovatele; nebyl tedy podle §u 1440 obč. zák. oprávněn, by jednostranným svým počinem provedl započtení peníze jemu takto svěřného a v úschovu daného s jakoukoli jinou svou, třeba i veřejnoprávní pohledávkou jemu proti původnímu vkladateli příslušející. Takové započtení nutno odlišovati od výkonu zákonného zástavního práva, které žalovanému eráru pro zmíněné dvě dávky přísluší. Podle výslovného předpisu §u 62 (4) poslední věta zákona čís. 309/1920 a prováděcího nařízení (společných prováděcích předpisů k odst. 1—5 §u 62 cit. zák.), nevyžaduje ovšem výkon onoho zákonného práva zástavního dalšího řízení. Ale s výkonem tohoto práva nesouvisí a k němu nepatří provedení započtení přebytečně zadržené částky s daňovou pohledávkou. Základní podstata poměru mezi stranami, totiž poměr schovatelský, nebyl a nemohl býti dotčen ani vydáním platební výzvy ani faktickým provedením převodu uvolněné částky z účtu poštovního šekového úřadu do daňového účtu berního úřadu, třeba s tím souhlasil postupitel Rudolf M., který po provedení postupu nebyl již oprávněn s touto uvolněnou částí zadržného vkladu disponovati (§ 1393 a 1396 obč. zák.). K vůli úplnosti se podotýká, že ohledně vkladů zadržných pro zmíněné dvě dávky podle §u 62 (4) zák. čís. 309/1920 není podobného opatření, jaké na příklad obsahuje nařízení ministra financí ze dne 18. ledna 1919, čís. 46 sb. z. a n., jímž provedeno bylo nařízení ze dne 22. prosince 1918, čís. 87 sb. z. a n. o vydávání cestovních pasů; dle tohoto prováděcího nařízení čís. 46/1919 smí se jistota při vydání cestovního pasu u berního úřadu

složená vrátiti jen proti zaplacení všech dávek, jež od doby složení jistoty dospěly k platnosti. Obdobný předpis není však obsažen ani v ostatních nařízeních, týkajících se zmíněných dvou dávek a to ani v nařízení ze 27. července 1920, čís. 453 sb. z. a n., jednajícím mimo jiné i o uvolnění zadržovaných vkladů, ani v nařízeních ze dne 22. prosince 1920, čís. 658 a ze dne 29. února 1924 čís. 50 téže sbírky. Tudíž proti vůli žalobkyně, která na základě postupu z 29. září 1922 žalovanému eráru sděleného jediná jest oprávněna, by s uvolněnou částí zadržovaného vkladu disponovala, nemohl žalovaný erár použiti této částky k zaplacení daňové pohledávky, která mu příslušela proti postupiteli. Jest proto nárok žalující strany, by jí byla vydána uvolněná částka zadržovaných vkladů, v zákoně odůvodněn.

Čís. 7037.

Do usnesení prvního soudu, jímž byl zamítnut návrh na zřízení opatrovníka pro pozůstalost, jest rekurs přípustným.

Dědicové nejsou oprávněni zastupovati pozůstalost, odporují-li si dědické přihlášky a má-li býti teprve sporem rozhodnuto o tom, která dědická přihláška jest po právu a bude podkladem pro projednávání pozůstalosti.

(Rozh. ze dne 4. května 1927, R II 104/27.)

V řízení o žalobě proti pozůstalosti zamítl soud první stolice žalobcův návrh, by byl zřízen pro pozůstalost opatrovník. Rekursní soud vyhověl k rekursu žalované dědičky návrhu žalobcovu, a přenechal ustanovení opatrovníka prvnímu soudu. Důvody: Procesní soud zamítl návrh na zřízení opatrovníka pro pozůstalost, vycházeje z názoru, že po přijetí dědických přihlášek nelze opatrovníka pro pozůstalost již zřídit. Třebaže si dědické přihlášky odporují, z pozůstalostního spisu jest zjištěno, že zákonní dědicové byli odkázáni na pořad práva a že podali žalobu na dědičku ze závěti. Za tohoto stavu věci není známo, kdo z dědiců je k zastupování pozůstalosti oprávněn, takže zřízení opatrovníka ve smyslu §u 276 obč. zák. je na místě, když nikdo z přihlášených dědiců nemůže pozůstalost zastupovati (§§ 547 a 810 obč. zák.). Bylo proto rekursu vyhověno a zrušen příkaz, by pro zákonné dědice bylo dodáno vyhotovení žaloby. Vzhledem k tomu, že zahájení řízení proti dědičce jest přičisti za vinu žalobci, který se v žalobě na pozůstalostní spis odvolal, byla žalobci uložena náhrada útrat ve smyslu §u 51 c. ř. s. a náhrada útrat rekursních dle §u 50 c. ř. s. Ne j v y š š í s o u d dovolacímu rekursu nevyhověl.

Důvody:

Dovolací rekurs není opodstatněn. Podle třetího odstavce §u 6 c. ř. s. nemůže ovšem býti odporováno samostatným opravným prostředkem soudním opatřením, učiněným za účelem odstranění nedostatku procesní způsobilosti, zákonného zastoupení anebo zvláštního zmocnění ke sporu.